

Мікола Гусоўскі

(Каля 1470—1480 — пасля 1533)

◀ В. Барабанцаў. Мікола Гусоўскі

? Як вы разумеете выказванне М. Гусоўскага: «Кожны народ не без роду і племя і мае летапіс свой і гісторыі след на старонках»?

Звестак пра жыццёвы шлях Міколы Гусоўскага захавалася вельмі мала. Па сутнасці, «Песня пра зубра» — гэта крыніца нашых ведаў пра біяграфію М. Гусоўскага, паэма яго жыцця. Лічыцца, што ён нарадзіўся ў сям’і велікакняжацкага паляўнічага паміж 1470 і 1480 гадамі. Прозвішча паэта — Гусоўскі — указвае на месца яго нараджэння. Паходзіў, верагодна, з мястэчка ці вёскі з назваю Гусаў, Гусава, Усава або Уса. Выказваюцца меркаванні, што краем юнацтва паэта маглі быць Наднямонне, Прыдняпроўе, Белавежская або Налібоцкая пушча. У «Песні...» двойчы ўпамінаецца «Дняпра паўнаводнага строма», якую, як прызнаецца аўтар, неаднойчы «пераплываў я з канём у пагоні за зверам».

З радкоў паэмы мы даведваемся, што з дзіцячых гадоў бацька прывучаў Міколу да паляўнічай справы:

Змалку ад бацькі вучыўся ў бясконных абходах
Крокам нячутным ступаць, каб нішто не шурхнула,
І спасцігаў, як звяроў прыкмячаць па бярлогах
Нюхам, і вухам, і вокам...

Тут і далей пераклад Я. Семяжона.

Адукацыю М. Гусоўскі мог атрымаць на радзіме, дзе «свет даўніны вывучаў па кнігах славянскіх, // Граматах рускіх, кірыліцай

пісаных вязкай». Сярод іх маглі быць кнігі Бібліі, летапісы Старажытнай Русі, беларуска-літоўскія летапісы, юрыдычныя кодэксы. Пазней разам з бацькам часта перабіраўся з месца на месца («Край мой (цяпер ужо ўласнасць Кароны) калісьці // Я перамераў удоўжкі і ўпоперак пешшу») і, найбольш верагодна, што працягваў навучанне ў Вільні, Польшчы, Італіі.

Значную ролю ў лёсе Міколы Гусоўскага адыграў сакратар велікакняжацкай канцылярыі Эразм Вітэліус. Вядома, што ў 1518—1522 гадах М. Гусоўскі суправаджаў Вітэліуса ў пасольскай місіі¹ Вялікага Княства Літоўскага і Каралеўства Польскага, якая прыбыла ў Рым. Задачай пасольства было пераканаць Папу Льва X Медычы ў неабходнасці стварэння кааліцыі (саюза) еўрапейскіх дзяржаў супраць Асманскай імперыі і Крымскага ханства, якія пагражалі бяспецы ўсёй Еўропы.

Рымскі перыяд творчасці М. Гусоўскага быў найбольш плённы і вызначальны. У гэтай «калысцы Адраджэння», цэнтры самай высокай і перадавой на той час культуры, сфарміравалася творчая індывідуальнасць Міколы Гусоўскага як паэта. У 1522 годзе ў далёкім Рыме наш славуты зямляк стварыў на лацінскай мове сваю неўміручую «**Песню пра зубра**», якую «па сіле эмацыянальнага ўздзеяння і паэтычнай бездакорнасці можна паставіць упоравень з лепшымі ўзорамі сусветнай паэзіі» (*Янка Сіпакоў*). Нездарма рашэннем ЮНЕСКА імя Міколы Гусоўскага занесена ў спіс самых выдатных дзеячаў сусветнай культуры, а 500-годдзе з дня нараджэння вялікага гуманіста адзначалася ва ўсім свеце.

Дакладна не вядома, дзе, як і ў які час паэт скончыў зямны шлях. На падставе датавання апошніх вядомых вершаў 1533 годам можна лічыць, што яго жыццё абарвалася пасля гэтай даты.

Пяру М. Гусоўскага належаць таксама паэмы «Новая і славу-тая перамога над туркамі ў ліпені месяцы», «Жыццё і подзвігі святога Гіяцынта».

¹ *Місія* — тут: прадстаўнікі адной дзяржавы, якія пасылаюцца ў другую са спецыяльнай мэтай.

▲ Кадр з мультыплакацыйнага
фільма «Песня пра зубра»
(рэж. А. Белавусаў)

▲ У. Панцялееў.
Помнік М. Гусоўскаму
ў Мінску

Цікавасць да спадчыны М. Гусоўскага і яго непаўторнага чалавечага лёсу на высокім мастацкім узроўні выявілася ў творчасці Р. Барадуліна, С. Панізніка, А. Петрашкевіча, М. Пазнякова і інш. Па матывах творчасці М. Гусоўскага напісаны карціны майстрамі выяўленчага (А. Кашкурэвіч, Я. Кулік, У. Савіч, Ф. Янушкевіч і інш.) і музычнага (У. Грушэўскі, А. Мдывані, Л. Сімаковіч і інш.) мастацтва. Паводле паэмы «Песня пра зубра» створаны тэлевізійны і мультыплакацыйны фільмы.

Сёння імем Міколы Гусоўскага называюцца вуліцы гарадоў. У цэнтры нашай сталіцы, у двары галоўнага корпуса Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, устаноўлены велічны помнік Чалавеку, Патрыёту, Песняпеўцу.

1. Паразважайце, у чым трагізм і веліч жыццёвага і творчага шляху Міколы Гусоўскага.
2. Як яго лёс склаўся ў рымскі перыяд творчасці? Хто зрабіў моцны ўплыў на фарміраванне творчай асобы паэта?
3. Якія факты з біяграфіі М. Гусоўскага ляглі ў аснову паэмы «Песня пра зубра»?

4. Калі б вам даручылі стварыць карту «Шляхамі Міколы Гусоўскага», якія мясціны вы б адзначылі? Адказ абгрунтуйце.

Паэма «Песня пра зубра»

Творчая гісторыя. Экспазіцыю паэмы «Песня пра зубра» складае аўтарскі аповед пра тое, як узнікла задума і па чыёй волі гэта задума рэалізавалася. Пасольства Эразма Вітэліуса, у склад якога ўваходзіў Мікола Гусоўскі, наведвала карыду¹:

Экспазіцыя — частка твора (перад завязкай сюжэта), у якой аўтар знаёміць чытача з героямі, месцам і часам дзеяння.

Неяк у Рыме пры сціжме людзей незлічонай
Сведкам відовішча быў я — бою быкоў на арэне...

Нехта са свету ў прысутнасці Папы Льва X заўважыў, што ўсё тут вельмі падобна да зубрыных ловаў: «Хтосьці сказаў: “Як у нас на зубрынай аблаве”». Папа Леў X, заядлы паляўнічы, выказаў пажаданне атрымаць у падарунак чучала «нябачанага рэдкага звера» — зубра. Дзеля гэтага Вітэліус звярнуўся да віленскага ваяводы М. Радзівіла з просьбай адшукаць «найвялікшую шкуру гэтай жывёлы», а М. Гусоўскаму быў замоўлены твор:

Мне загадалі адразу ж узяцца за працу,
Каб успаміны свае, пераліўшы ў памер вершаваны,
Песняй зрабіць і пра нас, і пра нашы аблавы.

Даверыўшыся свайму жыццёваму вопыту і прафесійнай памяці паляўнічага, Мікола Гусоўскі ўзяўся за пяро. Так у Рыме з’явілася «Песня пра зубра», якая была закончана ў 1522 годзе, калі ні яе ініцыятара Папы Льва X, ні яе заказчыка Э. Вітэліуса ўжо не было ў жывых. Страціўшы свайго

Вокладка кнігі М. Гусоўскага
«Песня пра зубра»
(мастак А. Кашкурэвіч) ►

¹ Кары́да — змаганне з раз’ятранымі быкамі.

Успомніце з урокаў гісторыі, з якімі падзеямі часоў Вялікага Княства Літоўскага звязваюць імя Боны Сфорцы.

◀ *Лукас Кранах Малодшы.*
Мініяцюрны партрэт Боны Сфорцы

апекуна і мецэната, матэрыяльна не забяспечаны, хворы, безабаронны пілігрым¹ Гусоўскі не знайшоў прытулку ў Вечным горадзе.

У 1523 годзе ён апынуўся ў Кракаве, маючы цвёрды намер надрукаваць «Песню...». Паэма ўбачыла свет дзякуючы падтрымцы сакратара каралевы Боны Людовіка Альфія, а магчыма, і самой каралевы, якой і прысвечаны «спехам напісаны твор».

! Паэма «Песня пра зубра» была выдадзена ў Кракаве ў 1523 годзе ў друкарні Гіераніма Віетора. Толькі ў 1855 годзе ў Пецярбургу ў гонар 50-годдзя Маскоўскага таварыства даследчыкаў прыроды было зроблена першае правыданне тэксту ў колькасці 100 экзэмпляраў.

Ідэйны змест і вобразы паэмы. Пры першым прачытання «Песні пра зубра» можна вылучыць тры тэматычныя лініі, якія цэментуюць яе змест, падаюцца ў яе поўнай назве — «Песня пра выгляд, лютасць зубра і паляванне на яго» — і ўплываюць на ўнутраны падзел твора. Аднак першапачатковая задума перарасла ў шырокае мастацкае палатно з паказам пэўных гістарычных рэалій, асоб, падзей. Дзякуючы таленту Міколы Гусоўскага, яго багатаму жыццёваму вопыту, эрудыцыі паэма стала песняй пра Радзіму.

¹ *Пілігрым* — тут: вандроўнік, падарожны.

Тэма Радзімы — цэнтральная ў «Песні пра зубра». Паэма, прасякнутая любоўю паэта да роднага краю, стала гімнам Бацькаўшчыне. Гледзячы на родную зямлю далёк, М. Гусоўскі вельмі шчыра выказаў сваю тугу па Радзіме, вольным жыцці паляўнічага, зухаватай¹ маладосці:

Як вы лічыце, у чым праявіўся патрыятызм М. Гусоўскага? Што б вы зрабілі, каб праславіць сваю краіну?

Думкай ляціш быстракрылай
Ноччу і днём на радзіму, у памяці сеці
Вабіш той час незабыўны, што некалі ў нетрах
Родных лясоў разгубіўся, і кліч — не даклічаш...

Паколькі Мікола Гусоўскі паставіў мэтай адкрыць свой край іншым народам свету, то зразумелае жаданне аўтара паказаць зямлю «пад зоркай Палярнай» дзівосна багатай і прыгожай краінай, якую насяляюць працавітыя, гордыя, мужныя і гераічныя людзі: «У нас баязлівых не любяць»; «Край наш — дзівосны прыстанак загадак і цудаў»; «Край наш багаты драўнінай»; «Нашы лясы — гэта нашых даброт і багацця невычарпальны калодзеж»; «Безліч у пушчах і звера, і птушкі»; «Рыба кішэла не толькі ў азерцах і рэчках, нават у лужынах». Немагчыма пераацаніць значэнне гэтага паэтычнага адкрыцця Беларусі залатога веку як краю пушчаў і палёў, азёр і рэк, сапраўднага архіпелага зямнога хараства і незлічоных багаццяў. Паэма стала своеасаблівым прадвесцем эпічнага адкрыцця Беларусі: у XIX стагоддзі Адамам Міцкевічам — у «Пане Тадэвушы», у XX стагоддзі Якубам Коласам — у паэме-эпапеі «Новая зямля».

Чаму пісьменнік Фёдар Еўлашоўскі, аглядаючы з вышыні XVII стагоддзя мінулую эпоху, даў ёй самую лаканічную і дакладную характарыстыку: «Той век **залатым** мне бачыцца ад цяперашняга...»?

Своеасаблівай эмблемай Радзімы паэта — Вялікага Княства Літоўскага — і вобразам-сімвалам яго даўняй магутнасці ў творы з’яўляецца **зубр**. «Пушчаў жыхар» — зубр — гэта яшчэ і алегарычны вобраз беларускага народа. Нораў зубра — адметны характар беларуса: моцны, непакорны, міралюбівы, спакойны, незвычайна добры.

¹ *Зухаваты* — бойкі, удалы, малайцаваты.

! Талісманам сусветнага хакейнага форуму стаў адзін з сімвалаў Беларусі — зубр, вобраз якога ўвасобіў мастак-дызайнер Віталь Арцюх.

Як вы мяркуеце, чаму зубр стаў лагатыпам ЧС-2014 па хакеі?

Лагатып ЧС-2014 па хакеі ►

Якія нацыянальныя сімвалы вы ведаеце? Назавіце сімвалы беларускага мастацтва.

А калі ён абараняецца ад тых, хто ідзе на яго з мячом, то паўстае страшным, бязлітасным, помсцячым ворагам «і за кроў, і за раны, і за парушанае мірнае жыццё». Ачалавечванне зубра відаць ва ўсім, нават калі паэт засяроджвае ўвагу на паводзінах зубрынага статка. Ухваліўшы гарманічныя адносіны ў зубрынай сям'і, аўтар пераносіць іх на паводзіны ў людскіх сем'ях, заклікае людзей да гуманых узаемадачынненняў.

Безліч радкоў прысвячае паэт незвычайнасці і яркасці самога палявання на зубра.

Падрабязна і дэталёва М. Гусоўскі апісвае тое, як спачатку заганняюць зубра ў загон, як на яго сыплецца цэлы град стрэл і коп'яў, як раз'юшаны звер гатовы крушыць і ламаць, зносіць усё на сваім шляху, «як лавіна з гары». Дужы зубр, «пушчаў жыхар», паводзіць сябе ваяўніча, нястрымна, дзіка:

Грозны і страшны цяпер гэты лясны велікан.
Гневам напята ўвесь, шыбуе праз пні і калоды,
Прагнучы, як наталіць ярасць крывёю ахвяр.

Адна з самых драматычных старонак паэмы — сцэна смерці зубра, дзе гучаць словы — прысуд жорсткасці і бесчалавечнасці:

Смерцю маёй пацяшацца сышліся? Чакайце ж,
Я пакажу вам забойства — вякі не забудуць!
З храпам набраўшы паветра, разявіўшы пашчу,
Рыкам усіх аглушыў, скалануў наваколле. <...>
...Тыцнуўся ў снег і прыкленчыў, нібы пакланіўся
Шумнай дуброве: «Даруй, мая родная, ўсё мне».

Разгледзьце рэпрадукцыю карціны Канута Русецкага «Паляванне на зубра». Якія радкі з твора Міколы Гусоўскага можна выкарыстаць для апісання мастацкага палатна?

К. Русецкі.
Паляванне на зубра ►

Апавядаючы пра зубрыныя ловы, паэт асуджае бяздумнае знішчэнне волата пушчы. Чалавек, на думку аўтара, павінен навучыцца жыць у гармоніі з прыродай. Для М. Гусоўскага прырода — усенародны здабытак, крыніца здароўя, радасці, «эліксір маладосці, бадзёрасці духу». Ён захапляецца багаццем родных лясоў, называе іх скарбонкай, поўнай «жывіцы і дзёгцю, і ягад, мёду і воску, куніцы і рознай дзічыны...». Паэту належыць вялікая заслуга ў пастаноўцы праблемы аховы прыроды, беражлівага стаўлення да яе, рацыянальнага выкарыстання і памнажэння.

Закончыўшы паляўнічую эпапею, аўтар адразу ж перайшоў да роздумаў пра вайну і мір:

Сумленне, і розум, і гонар
Ўладна загадваюць кніжніку: як са званіцы,
Бі ў сваё звонкае слова, узбройвай народы
Супраць разбою...

Антываенная накіраванасць, гуманістычны пафас паэмы робяць яе надзвычай сучаснай. Як і аўтар «Слова пра паход Ігаравы», М. Гусоўскі бачыць прычыны аслаблення дзяржавы ў дэспатызме князёў, міжусобных войнах: «Б’юцца князі-ваяводы, а стогнуць народы»; «І ад сваіх міжусобіц мы ўсе не дужэем». Гора і пакуты нясуць простаму люду войны. М. Гусоўскі асуджае іх як амаральныя

Гуманізм — светапогляд,
які найвышэйшай каштоў-
насцю прызнае чалавека.

сродак адносін паміж людзьмі: «Вой-
ны! Злачынная справа — вайна вы-
клікае гнеў мой, і слёзы, і боль...»

Надзённа гучыць яго гуманістычны за-
клік: «Спынім забойствы!» У заключнай малітве-звароце да Маці
Боскай паэт просіць міру, ладу і шчасця для сваёй шматпакутнай
краіны:

...Кветак дзявочых краса! Прачыстая Дзева Марыя!
Просьбу маю падтрымай Боскай малітвай сваёй.

І далей:

Гіне народ, а яму, з'яднанаму верай Хрыстовай,
Трэба, каб мір для жывых запанаваў на зямлі.

Паэт у вырашэнні тэмы вайны і міру выступае прадаўжальні-
кам вялікай традыцыі, якая складае ідэйны пафас «Слова пра паход
Ігаравы». Паэма «Песня пра зубра» вучыць нас любові і пашане да
роднай зямлі, свайго народа, любові і павазе да іншых народаў, за-
клікае весці няспынную барацьбу за мір.

Адметнай асаблівасцю паэмы і яе кампазіцыі з'яўляюцца рэтра-
спекцыі¹ — апісанне княжання Вітаўта і яго «вячыстых» спраў.
У святле традыцый эпохі Адраджэння М. Гусоўскі свядома ідэалізуе
мінулае, і таму вобраз князя Вітаўта, стаўшы ідэйным цэнтрам паэ-
мы, з усёй паўнатай увасобіў рэнесансавыя ўяўленні пра ідэал. У **воб-
разе Вітаўта** паэт выявіў сваё разуменне дасканалага дзяржаўнага
дзеяча. Вось чаму Мікола Гусоўскі супрацьпастаўляе часы панавання
Жыгімонта Старога і Вітаўта. Жыгімонту аўтар прысвячае толькі
дзесяць радкоў паэмы, спыняецца на яго фігуры мімаходзь. І гэта
небеспадстаўна. У час праўлення сучасніка М. Гусоўскага «сенатар-
скага караля» (так называлі Жыгімонта Старога) не было, на думку
паэта, патрэбнага парадку ў дзяржаве. Для аўтара Вітаўт найперш
уладар з вялікім міжнародным аўтарытэтам. У паэме яго магутнасць
нават гіпербалізуецца:

Тры каршуны, што наводзілі жах на паўсвета,
Як пылюкі, перад ім нават ціўкнуць не смелі.

¹ *Рэтраспекцыя* — зварот у мінулае, паказ пэўнага часу, які ўжо прайшоў.

Ён, як і Усяслаў Полацкі, валодаў неабмежаванай уладай. Паэт захапляецца мудрасцю, непадкупнасцю, справядлівасцю князя Вітаўта: «...крывадушнасць болей за ўсё не любіў і, як сведчаць паданні, клятваадступнікаў-сведак судзіў, як забойцаў»; «...так жа бязлітасна, строга караў ён і суддзяў... за подкупы, хабар, ліхварства». Пры звароце да Вітаўта ледзь не трыста радкоў праспяваў паэт, маючы права сказаць: «Славу і ўхвалу вялікаму князю аддаў я поўнаю мерай». Варта заўважыць, што аўтар параўноўвае мужа нага і моцнага князя з зубрам. Калі зубр — уладар пущчаў, то князь — магутны ўладар, паважаны ва ўсіх дзяржавах, які дыктаваў сваю волю нават грознай Залатой Ардзе. Зубр, князь і народ беларускай зямлі паўстаюць у творы як адзінае цэлае. Гэта сімвалы моцы і непарушнасці дзяржаўнага ладу.

З «Летапісца вялікіх князёў літоўскіх»

«Але немагчыма ні расказаць, ні апісаць справы вялікага князя Вітаўта. Каб было магчыма спасцігнуць вышыню неба і глыбіню мора, то можна было б выказаць сілу і храбрасць гэтага слаўнага гаспадара».

Чаму з такой павагай ставіцца летапісец да князя Вітаўта?

Відавочным з'яўляецца тое, што пры стварэнні сваёй паэмы М. Гусоўскі арыентаваўся на добра вядомы яму «Летапісец вялікіх князёў літоўскіх», які заканчваецца «Пахвалой вялікаму князю Вітаўту», дзе высока ацэньваюцца дзяржаўна-палітычныя заслугі князя. Паэт сцвярджае, што найважнейшы вынік яго дзейнасці бачыцца ў тым, што «густа ён справамі век насяліў свой» — княства дасягнула найбольшых памераў, магутнасці і сусветнай вядомасці. І таму не выпадкова час гэтага вялікага князя называюць залатым у гісторыі Беларусі:

Княжанне Вітаўта лічаць усе летапісцы
Росквітам княства Літоўскага, нашага краю,
І называюць той век залатым.

Залаты час княжання Вітаўта — прыклад, навука нам, што і сёння, калі хочам жыць годна, трэба «перад багаццем і шчасцем зямным пастаянна» ставіць «багацце духоўнае — злата дзяржавы».

Жанравыя асаблівасці паэмы. Існуюць творы, якія стаяць на мяжы двух родаў літаратуры, дзе як бы размываюцца іх межы. Прыкладам такога твора ў лірыцы можа быць ліра-эпічная паэма «Песня пра зубра». Прыметы паэмы-эпапеі досыць выразныя. Яны

У арыгінале твор напісаны *элегічным двувершам*, у якім першы радок — гекзаметр, другі — пентаметр.

Прачытайце ў слоўніку літаратура-знаўчых тэрмінаў, што такое гекзаметр і пентаметр.

не толькі ў вершаванай форме і характэрных кампазіцыйных прыёмах (малітве-звароце да Дзевы Марыі), але і ў павышанай увазе да падзей, гістарычнага лёсу народа. М. Гусоўскі напаўняе паэму-эпапею лірычным струменем (вобраз лірычнага героя, шматлікія лірычныя адступленні, пейзажныя замалёўкі).

У паэме адчуваецца вялікая эрудыцыя Міколы Гусоўскага, праяўляецца веданне ім антычнай спадчыны. Разам з усходнеславянскімі вобразамі-сімваламі ў «Песні...» прысутнічаюць вобразы-сімвалы антычнага пантэона: страла Амура, лук Апалона, Дыяна, Юпітэр, Юнона; святам Венеры называюцца любоўныя турніры зуброў.

Твор вылучаецца сваёй энцыклапедычнасцю і нацыянальным каларытам. Як сказаў Янка Сіпакоў, «гэта нашы вочы ў мінулае. Паэма, нібы машына часу, дапамагае нам сягаць праз стагоддзі, у даўніну, каб пачуць і нават убачыць, як жылі нашы продкі, чым займаліся, што іх радавала і што засмучала».

Напісанае застаецца. Шлях паэмы «Песня пра зубра» да сучаснага чытача быў няпросты. Перашкодай для знаёмства з творам было тое, што «Песня...» напісана на шырока распаўсюджанай у Сярэднія вякі лацінскай мове. І гэты мастацкі твор дайшоў да нас упершыню ў 1969 годзе ў перакладзе на беларускую мову Язэпа Семяжона. Ёсць на сёння яшчэ пераклады Уладзіміра Шатона і інш. Поўныя і скарочаныя пераклады паэмы выйшлі на рускай, украінскай, літоўскай, польскай, балгарскай і іншых мовах.

Праз літаратурную спадчыну Міколы Гусоўскага лёс нібы яшчэ раз нагадвае ўсім даўнюю ісціну, што жыццё кароткае, а мастацтва

вечнае. «Тым з большым правам аб яго паэме жыцця мы можам сказаць на мове, якой у пісьмовым ужытку карыстаўся наш вялікі прашчур: *Littera scripta manent* — “Напісанае застаецца”» (*Язэп Семяжон*).

1. Вызначце, якой ідэяй прасякнута «Песня пра зубра». Якія праблемы ставяцца і вырашаюцца ў творы?
2. Як намаляваны вобраз зубра ў паэме? Падмацуйце свой адказ цытатамі з твора. Якое сімвалічнае значэнне мае гэта жывёліна ў свядомасці беларусаў?
3. Прасачыце, як у «Песні...» раскрываецца тэма вайны і міру. Якія падзеі тагачаснай гісторыі выклікалі з’яўленне ў ёй антываеннай тэмы?
4. Растлумачце, чаму ў творы аўтар вяртаецца ў мінулае, у перыяд княжання Вітаўта.

5. Якія праблемы, узнятыя паэтам, з’яўляюцца актуальнымі і для нашага часу?

6. Падрыхтуйце вусныя выказванні на адну з прапанаваных тэм: «Княжанне Вітаўта лічаць усе летапісцы росквітам княства Літоўскага, нашага краю...», «Багацце духоўнае — злата дзяржавы».

7. Ці можна сказаць, што адным з герояў паэмы «Песня пра зубра» з’яўляецца сам аўтар-апавядальнік? Калі гэта так, то як раскрываецца асоба аўтара ў тэксце?

8. Уявіце, што вашаму класу даручана падрыхтаваць праект на тэму «Вобраз князя Вітаўта ў “Песні пра зубра” і ў “Пахвале вялікаму князю Вітаўту”». Параўнайце апісанне Вітаўта ў летапісе і ў паэме. Што ў іх падобнага і чым яны адрозніваюцца? Падбярэце цытатныя характарыстыкі. Паразважайце, чаму летапісец і паэт так многа ўвагі надаюць гэтай гістарычнай асобе. Аформіце творчую справаздачу.

9. Прагледзьце тэлевізійны фільм «Песня пра зубра» (рэж. Эдуард Перагуд). Чым паэма М. Гусоўскага прывабіла аўтара сцэнарыя і рэжысёра-пастаноўшчыка фільма?

10. Пазнаёмся з ілюстрацыямі да паэмы Міколы Гусоўскага «Песня пра зубра». Якія ўрыўкі з твора можна выкарыстаць для апісання гэтых маляўніцтваў? Якія паэтычныя радкі варта выкарыстаць для іх назвы?